

การประเมินผลโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และ ความมั่นคงให้แก่
เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 : ศึกษากรณีจังหวัดนครราชสีมา

กอบชัย จีววิญญู

ภาคินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

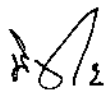
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

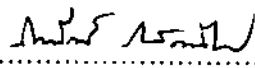
พ.ศ. 2550

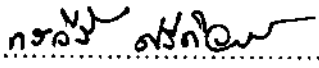
การประเมินผลโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่
เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 : ศึกษากรณีจังหวัดนครราชสีมา

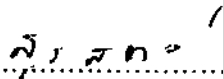
กอบชัย ชีววิญญู
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบปากนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........ประธานกรรมการ
(ดร.พิชาย รัตนดิถ ฌ ภูเก็ด)

รองศาสตราจารย์..........กรรมการ
(ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........กรรมการ
(กรวิวั ศรีกิจการ)

รองศาสตราจารย์..........รักษาราชการแทนคณบดี
(ดร.สุรสิทธิ์ วชิรขจร)

วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. 2550

บทคัดย่อ

ชื่อภาคินพนธ์ : การประเมินผลโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1: ศึกษากรณี จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อผู้เขียน : นาย กอบชัย ชีววิญญู

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2550

วัตถุประสงค์ในการศึกษา มีดังนี้ 1. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าและกระบวนการโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1(ปี 2547-2549) และ 2. เพื่อประเมินปัจจัยนำออกของโครงการ

กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา ใช้ตัวแบบการประเมินเชิงระบบ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1. ปัจจัยนำเข้า 2. กระบวนการ และ 3. ปัจจัยนำออก โดยที่การประเมินถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ 1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและฝ่ายปฏิบัติการทั้งหมด 4 ตัวอย่าง และการประเมินปัจจัยนำออก จากประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงตรรกะและใช้สถิติพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) การได้รับข้อมูลข่าวสารรายละเอียดของโครงการ พบว่า กลุ่มมือ และ แนวทางในการปฏิบัตินั้นมีความชัดเจนดี เข้าใจง่าย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน พบว่า ในตอนแรกไม่มีความพร้อม แต่ได้ทำการแก้ไขโดยการหยิบยืมมาจากสำนักงานในจังหวัดใกล้เคียง ด้านทำเลที่ตั้ง พบว่าสำนักงานมีระยะทางไกลจากพื้นที่ปลูก การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน พบว่า มีความเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน การเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า มีการส่งเจ้าหน้าที่ ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์อยู่แล้ว มาประจำที่จังหวัดนครราชสีมา ด้านประสบการณ์และความชำนาญของเจ้าหน้าที่ พบว่า พนักงานมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี

2. ด้านกระบวนการ (Process) การวางแผนโครงการ พบว่า ได้มีการวางแผนการทำงานล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนการจัดโครงสร้างการบริหารและการปฏิบัติงานของโครงการ พบว่า จำนวนหน่วยงาน มีความเหมาะสมแต่บทบาทหน้าที่ในแต่ละ

หน่วยงานไม่ชัดเจน การบริหารจัดการกิจกรรมของโครงการ ด้านการกำหนดพื้นที่ปลูกยางนั้น จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดการปลูกยางของกรมวิชาการเกษตร ด้านการพิจารณาผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรจะต้องมีสัญชาติไทย พร้อมหลักฐานบัตรประชาชนและเอกสารสิทธิการครอบครองที่ดิน และด้านการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ พบว่า เกษตรกรเป็นผู้กำหนดหัวข้อหรือปัญหา แล้วให้สำนักงานกองทุนเป็นผู้จัดหลักสูตรการฝึกอบรม

3. ด้านปัจจัยนำออก (Output) ผลการประเมินการสร้างงานในพื้นที่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และความพึงพอใจของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ จะได้รับความพึงพอใจสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ส่วนด้านที่ได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านเงินกู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42

ABSTRACT

Title of Research Paper : Evaluation of the Rubber Plantation Project to Raise the Income and Economic Security of the Agriculturalists in New Rubber Plantation, Stage 1 : A Case Study of Nakhornratchasima Province

Author : Mr. Kobchai Chewawinyou

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2007

The study aimed to evaluate (1) The inputs and the process of the rubber plantation project to raise the income and economic security of the agriculturalists in new rubber plantation, (2) The output of the project .

Conceptual framework and methodology the systematic evaluation model was based on. This model had three components : 1) inputs, 2) process, and 3) output. In evaluating the inputs and the process, the target group consisted of four key informants. Administrators and operational staff – who were interviewed to collect the data. The output was evaluated by the participants of the rubber plantation project. The data were logically analyzed and the statistics to describe them were frequency, percentage, mean and standard deviation. The findings were summarized below.

1. Inputs The information or details of the project in the manual, including the instructions were clear and easy to understand. There was not enough supply of material, equipment and office facilities at the initial stage but the problem was solved by borrowing some from the nearby provinces. The location of the office was very far from the rubber plantation. The budget was enough for the operation. The personnel was ready to work. Because experienced officers were sent to work for the project in Nakhornratchasima Province.

2. Process The action plan had been planned beforehand to meet the project's objective. The administrative structure was appropriate. The number of work units was

appropriate but the function of each work unit was not clearly defined. The activities in the project were done in line with the regulations of rubber plantation imposed by the Agriculture Department. Those who could participate in the project must have Thai nationality and must present the I.D. card and the ownership paper. Regarding technical assistance, the agriculturalists would determine the topics and problems and the Fund office would offer training courses.

3. Output It was found that the project could create employment to a large extent ($\bar{x} = 3.56$). The agriculturalists were moderately satisfied with the project ($\bar{x} = 3.20$). They were most satisfied with the project staff ($\bar{x} = 3.89$). However, they were the least satisfied with loans ($\bar{x} = 2.42$).

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของภาคนิพนธ์เล่มนี้ เป็นผลจากการได้รับการศึกษา ความรู้ การอบรมดูแลเอาใจใส่ จากคณาจารย์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร.พิชาย รัตนศิริ ฌ ภูเก็ด ที่มอบสิ่งที่มีค่ามากกว่าความรู้ความสามารถที่ได้รับนั้น คือ “ปัญญา”

ความสำเร็จของภาคนิพนธ์เล่มนี้ มาจากการได้รับการเลี้ยงดูอบรมและการสนับสนุนจากบิดามารดา ให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง สั่งสอน สิ่งที่ดีให้แก่ข้าพเจ้า จนทำให้ข้าพเจ้าสามารถที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ความสำเร็จของภาคนิพนธ์เล่มนี้ เพราะการได้รับความช่วยเหลือ ความร่วมมืออนุเคราะห์ จากบุคคลในหลายหน่วยงาน ทั้งจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางบางขุนนนท์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร กรมวิชาการเกษตร และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนถึงชาวบ้านเกษตรกร ผู้ปลูกยางพาราจังหวัดนครราชสีมา ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

สิ่งที่ได้รับจากการศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จะเป็นประโยชน์ต่อตัวข้าพเจ้าและในทุกแห่งหนที่ข้าพเจ้าจะสามารถใช้วิชาความรู้มาพัฒนาสังคม มาช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้

สิ่งที่ได้รับจากการศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผู้ศึกษาจะใช้เป็นประโยชน์ให้สมต่อเจตนารมณ์แห่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยจะรักษาเกียรติภูมิของสถาบันการศึกษาแห่งนี้เอาไว้อย่างเต็มกำลังความสามารถ

ทั้งหมดนี้จึงขอขอบคุณและอุทิศผลบุญที่ได้เคยทำมาให้แก่เจ้ากรรมนายเวรและสรรพสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ ให้ได้รับกันโดยทั่วกัน และขอให้ทุกท่านจงประสบแต่ความสำเร็จโดยทั่วหน้าทุกประการ

กอบชัย ชีววิญญู

ตุลาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
ABSTRACT	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญแผนภูมิ	(9)
 บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ขอบเขตการศึกษา	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
 บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิด ทฤษฎี	8
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ	8
2.1.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ	10
2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล	36
2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ	38
2.1.5 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจ	41
2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
 บทที่ 3 กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา	
3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	50
3.2 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	52
3.3 วิธีการศึกษา	55

3.4	การกำหนดจำนวนประชากร	55
3.5	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.6	การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 4 ผลการศึกษา		
4.1	ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	60
4.2	ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการ	62
4.3	ข้อมูลด้านการประเมินปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ	64
4.4	ข้อมูลด้านการประเมินปัจจัยนำออก	71
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ		
5.1	สรุปผลการศึกษา	78
5.2	อภิปรายผลการศึกษา	82
5.3	ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม		89
ภาคผนวก		
ภาคผนวก ก กรอบแนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้บริหารและฝ่ายปฏิบัติการ แบบเจาะลึก		93
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย		97
ประวัติผู้เขียน		103

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	61
4.2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการ	62
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับการสร้างงานในพื้นที่	72
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับ ความพึงพอใจ ของเกษตรกร	72
4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับ ความพึงพอใจของเกษตรกรด้านการพิจารณาผู้เข้าร่วมโครงการ	73
4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านเจ้าหน้าที่	74
4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านปัจจัยการปลูก	74
4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับ ความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านเงินกู้	75

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
2.1 แสดงประเภทของการประเมินตามช่วงเวลา	19
2.2 แสดงรูปแบบการประเมินของ Alkin	21
2.3 แสดงแนวคิดรูปแบบการประเมินของ Stake	24
2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลอง CIPP	30
2.5 แสดงตัวแบบ Input – Output Model	31
2.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินโครงการกับกระบวนการ ดำเนินโครงการ	35
2.7 แสดงลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีของ Maslow	43
3.1 แสดงกรอบแนวคิดในการประเมิน	51